

VIDAUS POLITIKOS GENERALINIS DIREKTORATAS
POLITIKOS DEPARTAMENTAS C
PILIEČIŲ TEISĖS IR KONSTITUCINIAI REIKALAI

Konstituciniai reikalai	
Teisingumas, laisvė ir saugumas	
Lyčių lygybė	
Teisės ir parlamentiniai reikalai	
Peticijos	

**TEISININKŲ MOKYMAS
EUROPOS SĄJUNGOS
VALSTYBĖSE NARĖSE**

SANTRAUKA

VIDAUS POLITIKOS GENERALINIS DIREKTORATAS
C TEMINIS SKYRIUS. PILIEČIŲ TEISĖS IR KONSTITUCINIAI
REIKALAI

TEISĖS IR PARLAMENTINIAI REIKALAI

TEISININKŲ MOKYMAS
EUROPOS SĄJUNGOS
VALSTYBĖSE NARĖSE

SANTRAUKA

Anotacija

Šiame tyrime aptariama teisininkų mokymo, visų pirma ES teisės srityje, padėtis Europos Sąjungoje. Jame pateikiami atliktos išsamios apklausos apie teisėjų, prokurorų ir teismų darbuotojų patirtį, susijusią su teisininkų mokymu, rezultatai. Be to, šiame tyrime apibūdinami teisininkų mokymo dalyviai ES lygmeniu ir visose 27 valstybėse narėse. Jame pateikiamos išsamios rekomendacijos, kaip įveikti dalyvavimo rengiant teisininkus kliūtis ir skatinti geriausią patirtį visoje ES. Tyrimą Europos Parlamentui atliko Europos teisės akademija (ERA) kartu su Europos teisėjų mokymo tinklu (ETMT).

Šis dokumentas užsakė Europos Parlamento Teisės reikalų komitetas.

AUTORIAI

John COUGHLAN
Jaroslav OPRAVIL
Wolfgang HEUSEL

ATSAKINGASIS ADMINISTRATORIUS

Danai PAPADOPOULOU
C teminis skyrius. Piliečių teisės ir konstituciniai reikalai
Europos Parlamentas
B-1047 Briuselis
El. paštas poldep-citizens@europarl.europa.eu.

KALBOS

Originalas: EN.
Santrauka: BG, CS, DA, DE, EL, ES, ET, FI, FR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, SV.

APIE REDAKCIJĄ

Norėdami susisiekti su teminiu skyriumi arba užsisakyti jo mėnesinį naujienlaiškį, rašykite adresu
poldep-citizens@europarl.europa.eu.

Rankraštis užbaigtas 2011 m. spalio mėn.
Briuselis, © Europos Parlamentas, 2011 m.

Šis dokumentas pateiktas internete adresu

<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies.do?language=EN>
<http://www.ipolnet.ep.parl.union.eu/ipolnet/cms>.

ATSAKOMYBĖ

Už šiame dokumente pareikštas nuomones atsako tik autorius ir jos nebūtinai atitinka oficialią Europos Parlamento poziciją.

Leidžiama atgaminti ir versti nekomerciniais tikslais tik nurodžius šaltinį, apie tai iš anksto informavus leidėją ir jam nusiuntus kopiją.

SANTRAUKA

Šio tyrimo tikslas – pateikti išsamią ir objektyvią teisininkų mokymo ES valstybėse narėse apie ES teisę, kitų valstybių narių teisę ir lyginamąją teisę analizę siekiant:

- apibrėžti dabartinį teisininkų mokymą, kurį teikia už šį mokymą atsakingos mokyklos ir institucijos Europos Sąjungoje;
- kaupti geriausios teisininkų mokymo patirties pavyzdžius, ypač ES teisės srityje, kuriais būtų galima dalytis tarp įvairių jurisdikcijų;
- teikti rekomendacijas apie galimus sprendimus dėl nustatytų dabartinio teisininkų mokymo ES lygmeniu trūkumų.

Šiame tyrime:

- apibūdinami teisininkų mokymo dalyviai ES lygmeniu, įskaitant organizacijas, specialiai įkurtas teisininkų mokymui teikti, organizacijas, kurios ne tik verčiasi savo pagrindine veikla, bet ir moko teisėjus ir prokurorus, taip pat teisėjų asociacijas, kurios teikia mokymą savo nariams;
- apibūdinami teisininkų mokymo dalyviai nacionaliniu lygmeniu visose 27 Europos Sąjungos valstybėse narėse, įskaitant išsamią informaciją, kaip organizuojamas teisininkų mokymas kiekvienoje valstybėje narėje, jam skiriamus darbuotojų ir biudžeto išteklius, kiekvienais metais išmokytų teisėjų, prokurorų ir teismų darbuotojų skaičius ir kita pagrindinė informacija;
- pateikiami apklausos, kuri yra užsakyto tyrimo dalis, rezultatai; šioje apklausoje atskirų teisėjų, prokurorų ir teismų darbuotojų iš visos Europos Sąjungos teirautasi apie jų žinias ir patirtį, susijusią su ES teisės taikymu, bendradarbiavimą su užsienio teisminėmis institucijomis, teisininkų mokymo paslaugų vertinimą ir kitus pagrindinius veiksnius, kuriais vadovaujantis kuriama bendra Europos kultūra teismų srityje.

Pateikiama ES masto nacionalinių teisininkų mokymo dalyvių duomenų santrauka, taip pat apklausos, kurioje apklausti ES teisėjai ir prokurorai bei teismų darbuotojai, rezultatų santraukos.

Tyrime atliktas lyginamasis informacijos ir surinktų duomenų vertinimas, taip pat pateikiamos rekomendacijos dėl geriausios patirties ir galimi sprendimai dėl teisininkų mokymo srities trūkumų.

Žinios ir patirtis ES teisės srityje

SVARBIAUSIOS IŠVADOS

- **Atrodo, kad iš esmės pavyko įtikinti teisėjus ir prokurorus, kad ES teisė yra svarbi jų darbui:** pastebėta, kad visose valstybėse narėse itin gerai suvokiama ES teisės svarba ir vyrauja bendras supratimas, jog daugėja bylų, susijusių su ES teisės taikymu.
- **Vis dar trūksta žinių apie tai, kaip ir kada taikyti ES teisę, visų pirma prejudicinių sprendimų priėmimo procedūrą:** trys penktadaliai ES teisėjų teigė, kad jie apskritai nežino, kaip pateikti klausimą Teisingumo Teismui, arba tik iš dalies žino, kaip tai padaryti.

- **Daug teisėjų ir prokurorų naudojami ES interneto duomenų bazėmis** (pvz., *Eur-Lex, Curia*), kad sužinotų ar suprastų, kaip taikyti teisę bylose, kuriose yra ES teisės aspektų. **Nedaugelis iš jų kreipiasi į Europos teisminius tinklus baudžiamosiose ir civilinėse bei komercinėse bylose**, kurie gana mažai žinomi net tarp teisėjų, kurie specializuojasi šiose srityse.

PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS

- **Valstybėms narėms ir jų teisminėms institucijoms**
 - Sudaryti galimybes teisėjams ir prokurorams stažuotis ES teismuose ir kitose ES institucijose arba kitų valstybių narių teismuose;
 - sukurti pakankamai stažuotių vietų teisėjams ir prokurorams iš kitų valstybių narių;
 - teikti teisėjams ir prokurorams nuolat atnaujinamą informaciją apie ES teisės aktų pakeitimus ir teismų praktiką;
 - skatinti ES interneto duomenų bazių naudojimą nacionaliniu lygmeniu.
- **Europos Sąjungai ir jos institucijoms**
 - Rengti stažuotes ES teismuose ir kitose institucijose;
 - sukurti (arba skirti finansavimą) nuolat atnaujinamą el. paštu siunčiamą biuletenį ar naujienlaiškį apie ES teisės aktų pakeitimus ir teismų praktiką;
 - užtikrinti, kad ES interneto duomenų bazės (pvz., *Curia, Eur-Lex, Europos teisminis atlasas*) būtų prieinamos visomis ES kalbomis;
 - skatinti ES interneto duomenų bazių naudojimą nacionaliniu lygmeniu;
 - didinti informuotumą apie Europos teisminius tinklus.

Kalbų įgūdžiai

SVARBIAUSIOS IŠVADOS

- **88 proc. apklausoje dalyvavusių teisėjų ir prokurorų kalbėjo dar viena ES kalba** be savo pagrindinės darbinės kalbos; iš jų 81 proc. nurodė anglų kalbą, 40 proc. – prancūzų kalbą, 17 proc. – vokiečių kalbą ir 10 proc. – ispanų kalbą.
- Nors daugelis teisėjų ir prokurorų nors šiek tiek kalba dar viena ES kalba, tik **nedaugelis iš jų kalba ja pakankamai gerai, kad galėtų aktyviai dalyvauti teisininkų mokyme** ar profesionaliai vartoti šią kalbą. Kalbos barjerai – pagrindinė kliūtis dalyvauti Europos teismo mokymo programose.
- **Anglų kalba – plačiausiai žinoma** užsienio kalba tarp teisėjų ir prokurorų, ir ja kalbėti **turima daugiausia įgūdžių**.

PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS

- **Valstybėms narėms ir jų teisminėms institucijoms**
 - Pašalinti apribojimus dalyvauti mokyme dėl kalbinių įgūdžių trūkumo.
- **Nacionaliniams teisininkų mokymo dalyviams**
 - Sudaryti galimybes mokytis kalbų visiems teisėjams, prokurorams ir teismų darbuotojams.
- **Europos Sąjungai ir jos institucijoms**
 - Teikti finansavimą kalbų mokymui;
 - teikti finansavimą daugiakalbiam mokymui.
- **ES lygmens teisininkų mokymo dalyviams**
 - Sudaryti galimybes mokytis kalbų visiems teisėjams, prokurorams ir teismų darbuotojams;
 - rengti daugiau daugiakalbių mokymo programų.

Galimybė naudotis teisininkų mokymo paslaugomis

SVARBIAUSIOS IŠVADOS

- Teisėjai, prokurorai ir teismų darbuotojai susiduria su keletu kliūčių dalyvauti nuolatinio teisininkų mokymo programose. **Šios kliūtys turi būti pašalintos, jeigu siekiama padidinti mokymo apie ES teisę paslaugas gaunančių asmenų skaičių.**
- **Didžiausia kliūtis** dalyvauti nuolatiniame teisininkų mokyme – **teisingumo sistemos organizavimas**, ribojant galimybę dalyvauti mokymuose, nes bylų skaičius, tenkantis besimokantiems dalyviams, nėra sumažinamas ir mokymosi laikotarpiu šie dalyviai nėra pakeičiami darbe.
- Kitos svarbios kliūtys, ribojančios dalyvavimą teisininkų mokymo programose, yra šios:
 - **informacijos** apie galimas mokymo programas **trūkumas**;
 - **trumpas pranešimo laikotarpis apie tai**, kada vyks mokymo programos;
 - **vietų trūkumas**, visų pirma teisėjų mainų programose;
 - darbdavių teikiamo **finansavimo trūkumas**;
 - **institucijų priešinimasis**;
 - **darbo ir asmeninio gyvenimo derinimas**;
 - **kalbos kliūtys**.

PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS

➤ Valstybėms narėms ir jų teisminėms institucijoms

- Pripažinti, kad nuolatinis mokymas – teisėjų, prokurorų ir teismų darbuotojų teisė ir pareiga; šis mokymas toks pat svarbus kaip ir jų įprastas darbas;
- nustatyti mažiausią valandų (dienų) skaičių per metus, skiriamų nuolatiniam mokymui, ir teikti tam pakankamą finansavimą;
- pakeisti teisėjus, prokurorus ir teismų darbuotojus jų mokymosi laikotarpiu;
- paskirti ir remti informacijos skleidėjus, kurie mokytų kolegas teisėjus ir prokurorus pagal jų jurisdikciją;
- užtikrinti, kad visų profesijų atstovai teismų sistemoje, taip pat visų instancių teisėjai ir prokurorai gautų atitinkamą informaciją apie mokymą ir turėtų galimybių mokytis.

➤ Nacionaliniams teisininkų mokymo dalyviams

- Teikti daugiau mokymų decentralizuotose vietose tuo laikotarpiu, kai nevyksta teismo posėdžiai, ir reguliariai juos kartoti;
- rengti mokymo projektus, kurie apimtų vietos ir ES lygmens mokymą, bendradarbiaujant su ES lygmens mokymo paslaugų teikėjais;
- teikti mokymą visų profesijų atstovams teismų sistemoje.

➤ Europos Sąjungai ir jos institucijoms

- Kviesti teisėjus ir prokurorus skiriančius ir teismų darbuotojus įdarbinančius asmenis į nuolatinis forumus, kuriuose pabrėžiama geriausia teisininkų mokymo patirtis;
- priimti rekomendacijas dėl mažiausio nuolatinio mokymo valandų (dienų) skaičiaus per metus;
- atsižvelgti į visas darbdavio išlaidas, kurios patiriamos mokymui finansuoti:
 - mažiausiomis išlaidomis laikyti atlyginimą, mokamą darbuotojams jų mokymo laikotarpiu, kaip darbdavio įnašą į mokymo kainą;
 - geriausia, jeigu būtų padengiamos ir pakaitinių darbuotojų išlaidos;
- teikti finansavimą:
 - projektams, kuriais skatinamas decentralizuotas mokymas;
 - projektams, kuriuose derinamas vietos lygmens įžanginis mokymas su pažangiais ES lygmens forumais;
 - mokymo programoms, apimančioms profesines grupes, kurioms iki šiol nebuvo skiriamas tinkamas dėmesys, pvz., teismų darbuotojus;
 - stipendijų fondui, kuris naudojamas teisėjams, prokurorams ir teismų darbuotojams dalyvaujant Europos mokymo programose, kai nėra nacionalinių lėšų;
 - tyrimui apie privačioje praktikoje taikomą teisininkų mokymą ES teisės srityje.

➤ ES lygmens teisininkų mokymo dalyviams

- Parengti labiau decentralizuotas mokymo programas ir jas teikti pakartotinai;
- rengti mokymo projektus, kurie apimtų vietos ir ES lygmens mokymą, bendradarbiaujant su nacionaliniais mokymo paslaugų teikėjais;
- iš anksto pranešti apie mokymo programas valstybių narių teisminėms institucijoms (nustatyti ilgesnį pranešimo laikotarpį);
- investuoti į mokymo instruktorius (skleidėjus) nacionaliniu lygmeniu;
- teikti mokymą visų profesijų atstovams teismų sistemoje.

Teisininkų mokymo formos ir metodai

SVARBIAUSIOS IŠVADOS

- **Šiandien beveik visi asmenys, siekiantys įgyti teisininko profesiją, studijuoja ES teisę**, kuri įtraukta į universitetų studijų programas. Priešingai, tik nedaugelis vyresniosios kartos atstovų studijuodami universitete susipažino su ES teise, Europos žmogaus teisių konvencija ar kitos valstybės narės teise.
- Pirminis mokymas, siekiant tapti teisėju, prokuroru ar teismo pareigūnu, kiekvienoje valstybėje narėje labai skiriasi savo forma, trukme ir turiniu. **Šiuo metu apie pusė naujų pretendentų, siekiančių įgyti teisininko ar prokuroro profesiją, susipažįsta su ES teise pirminio mokymo laikotarpiu.**
- Teisėjams, prokurorams ir teismų darbuotojams yra didesnė tikimybė gauti nuolatinį mokymą apie kitus dalykus, o ne apie ES teisę. **Šiek tiek daugiau nei pusė apklausoje dalyvavusių teisėjų ir prokurorų (53 proc.) dalyvavo nuolatiniame mokyme apie ES teisę ar kitos valstybės narės teisę, bet tik trečdalis šiame mokyme dalyvavo per pastaruosius trejus metus** (t. y. laikotarpį, kuriuo įsigaliojo Lisabonos sutartis).
- **Praktinis aktyvus mokymas, pvz., atvejų tyrimai, yra populiariausia mokymo forma tarp teisėjų ir prokurorų**, tačiau tradicinės mokymo formos (pvz., seminarai, kursai, konferencijos) tebėra dažniausiai nacionalinių teisininkų mokymo dalyvių (atitinkamai 88 proc., 83 proc. ir 76 proc. institucijų) naudojama mokymo forma. Atvejų tyrimus naudoja tik 61 proc. nacionalinių dalyvių.
- **E. mokymas, daugelio teisėjų ir prokurorų nuomone, yra veiksmingas sprendimas, nes** galima derinti mokymą su profesiniais ir šeimos gyvenimo poreikiais, tačiau tokį mokymą siūlo mažiau kaip du penktadaliai nacionalinio teisininkų mokymo dalyvių.

PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS

- **Valstybėms narėms ir jų teisminėms institucijoms**
 - Investuoti į e. mokymosi ir vaizdo konferencijų technologijas.
- **Nacionaliniams teisininkų mokymo dalyviams**
 - Integruoti nuotolinį mokymąsi į bendrą teisininkų mokymo strategiją;
 - pakartotinai naudoti mokymo medžiagą, parengtą ES lygmeniu;
 - naudoti atvejų tyrimus ir aktyvesnes mokymo formas.

PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS (tęsinys)

➤ Europos Sąjungai ir jos institucijoms

- Teikti finansavimą:
 - nuotolinio mokymosi projektams;
 - projektams, kuriuose mokomi instruktoriai (skleidėjai) nacionaliniu lygmeniu;
 - mokymo medžiagai, kuri gali būti pakartotinai naudojama vietos ar nacionaliniu lygmeniu;
 - projektams, kuriais skatinamos aktyvesnės ir praktinės mokymo formos.

➤ ES lygmens teisininkų mokymo dalyviams

- Kurti daugiau nuotolinio mokymo projektų;
- rengti mokymo medžiagą, kuri gali būti pakartotinai naudojama nacionaliniu lygmeniu;
- naudoti atvejų tyrimus ir aktyvesnes mokymo formas;

Teisininkų mokymo dalyviai ES lygmeniu

SVARBIAUSIOS IŠVADOS

- **Tik 14 proc. apklaustų teisėjų ir prokurorų teigė, kad jie dalyvavo Europos teisininkų mokymo programoje: iš jų daugelis tai atliko Europos teisės akademijoje (7 proc.) arba per Europos teisėjų mokymo tinklą (6 proc.).** Toliau dažniausiai buvo minimas dalyvavimas kitų valstybių narių nacionalinių teisininkų mokymo institucijų organizuojamoje veikloje kaip Europos teisininkų mokymo programos forma. Kitus ES lygmens mokymo paslaugų teikėjus nurodė mažiau kaip 0,5 proc. respondentų.
- **22 proc. tyrime apklaustų teisėjų ir prokurorų dalyvavo teisininkų mainų programose.** Iš jų 56 proc. apibūdino šias programas kaip labai naudingas, o 35 proc. jas įvertino kaip gana naudingas.
- **90 proc. apklausos respondentų teigė, kad palankiai vertintų priemones, kuriomis būtų skatinamas geresnis susisiekimas su teisėjais ir (arba) prokurorais iš kitų valstybių narių, 57 proc. remtų jungtinius mokymus,** 55 proc. – dažniau rengiamas mainų programas, o 48 proc. išreiškė susidomėjimą interneto duomenų bazėmis arba katalogu.

PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS

➤ Valstybėms narėms, jų teisminėms institucijoms ir nacionaliniams teisininkų mokymo dalyviams

- Užtikrinti, kad būtų veiksmingai ir nedelsiant skleidžiama informacija apie ES ar užsienio mokymo programas visiems atskiriems teisėjams, prokurorams ir teismų darbuotojams.

PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS (tęsinys)

➤ Europos Sąjungai ir jos institucijoms

- Teikti informaciją apie Europos teisininkų mokymo programas e. teisingumo portale, įskaitant galimybę užsisakyti atnaujintą informaciją;
- įtraukti pagrindinius teisininkų mokymo paslaugų teikėjus ES lygmeniu (ERA ir ETMT, įskaitant nacionalinius teisininkų mokymo dalyvius) į teisinį būsimų ES finansavimo programų pagrindą pagal naująją finansinę programą (2014–2020 m.), siekiant užtikrinti ilgalaikę, stabilią paramą teisininkų mokymui ES lygmeniu.

Teisininkų mokymo dalyviai nacionaliniu lygmeniu

SVARBIAUSIOS IŠVADOS

- **Nacionalinės teisininkų mokymo institucijos atlieka svarbiausią vaidmenį ir mokyme apskritai, ir ES teisės mokyme.** Pagrindinių teisininkų mokymo dalyvių kiekvienoje valstybėje narėje bendras metinis biudžetas sudaro daugiau kaip 179 mln. EUR, ir išleidžiama apie 52 mln. EUR nuolatiniam daugiau negu 130 000 teisėjų, prokurorų ir teismų darbuotojų mokymui kiekvienais metais organizuojant daugiau kaip 5 600 atskirų mokymo veiklos renginių.
- **Dauguma ES teisės mokymo programų rengiama nacionaliniu lygmeniu.** Vos daugiau negu pusė (53 proc.) apklausoje dalyvavusių teisėjų ir prokurorų nurodė, kad jie dalyvavo nuolatiname mokyme apie ES ar kitos valstybės narės teisę: 21 proc. iš jų šiuos mokymo renginius organizavo nacionaliniai teisininkų mokymo institutai, 12 proc. – teismai ir prokuratūros tarnybos, 11 proc. – teismų tarybos.

PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS

➤ Europos Sąjungai ir jos institucijoms

- Įtraukti nacionalinius teisininkų mokymo dalyvius per Europos teisėjų mokymo tinklą į būsimą ES finansavimo programų teisinį pagrindą, siekiant užtikrinti ilgalaikę, stabilią paramą teisininkų mokymo programoms.

ES parama teisininkų mokymui

SVARBIAUSIOS IŠVADOS

- **Trečdalis nacionalinių teisininkų mokymo dalyvių abejojo, ar buvo skirtas ES finansavimas.** Iš jų daugiau nei du trečdaliai „gerai“ arba „labai gerai“ įvertino tvarką, kuria remiantis buvo nustatytos tinkamos tikslinės mokymo grupės. Tačiau

tik trečdalis iš jų „gerai“ arba „labai gerai“ įvertino finansavimo prašymų pateikimo procedūrą.

- **Daugiausia nacionalinio teisininkų mokymo dalyvių įvardijo didesnes ES lėšas kaip geriausią būdą pagerinti ir padidinti dalyvavimą teisininkų Europos Sąjungos teisės mokyme** (tai minėjo 25 iš 45 savo nuomonę pareiškusių institucijų). **ES finansavimo tvarkos supaprastinimas** buvo kita dažniausiai minima rekomendacija ES imantis veiksmų šioje srityje (tai minėjo 13 institucijų).
- **Dažniausia priežastis, kodėl nacionalinio teisininkų mokymo dalyviai negauna ES finansavimo, yra pernelyg sudėtingos ES procedūros** (tai minėjo daugiau nei trečdalis tokių institucijų). Kiti svarbūs veiksniai – pernelyg didelė mažiausio finansavimo riba, negalėjimas prisiimti įsipareigojimų pasibaigus dabartiniams finansinės apskaitos metams arba paprasčiausias nežinojimas apie tokias galimybes.
- **Visi nacionalinio teisininkų mokymo dalyviai, kurie pareiškė nuomonę šiuo klausimu, nurodė, kad esamos institucijos (struktūros) teisininkų mokymui teikti ES lygmeniu yra pakankamos.** Kai kurie respondentai pasiūlė, kad turėtų būti stiprinamas ETMT, o kiti respondentai, nors dauguma mano, kad ES neturėtų koordinuoti skirtingų teisininkų mokymo dalyvių veiklos, teigė, kad ES galėtų atlikti pagalbinį vaidmenį organizuojant konferencijas, rengiant bendras mokymo gaires ir panašiai.

PAGRINDINĖS REKOMENDACIJOS

➤ Valstybėms narėms ir jų teisminėms institucijoms

- Paskirti kontaktinį asmenį, kuris teiktų pagalbą pareiškėjams atliekant ES finansavimo procedūras.

➤ Nacionaliniams teisininkų mokymo dalyviams

- Panaudoti ES finansavimą nacionalinių biudžetų spragoms užpildyti.

➤ Europos Sąjungai ir jos institucijoms

- Padidinti finansavimą teisininkų mokymui ir jų mainų programoms;
- supaprastinti ir standartizuoti ES finansavimo paraiškų teikimo procedūras;
- užtikrinti, kad ES finansavimo sąlygose (pvz., dėl tvarkaraščio, finansavimo masto) būtų atsižvelgta į šiame tyrime aprašytus apribojimus ir kliūtis;
- paskirti kontaktinį asmenį, kuris padėtų ir informuotų pareiškėjus prieš paraiškų teikimo procesą, paraiškų teikimo laikotarpiu ir po jo;
- sumažinti projektų finansavimo ribą arba sukurti kitą mechanizmą, kad būtų finansuojami nedidelio masto projektai;
- pritaikyti finansavimo programas ir tvarką taip, kad būtų galima įveikti trūkumus ir reaguoti į naujus iššūkius;

VIDAUS POLITIKOS GENERALINIS DIREKTORATAS

POLITIKOS DEPARTAMENTAS PILIEČIŲ TEISĖS IR KONSTITUCINIAI REIKALAI **C**

Funkcija

Politikos departamentai – tai mokslinių tyrimų skyriai, teikiantys specializuotas konsultacijas komitetams, tarpparlamentinėms delegacijoms ir kitoms parlamentinėms įstaigoms.

Politikos sritys

- Konstituciniai reikalai
- Teisingumas, laisvė ir saugumas
- Lyčių lygybė
- Teisės ir parlamentiniai reikalai
- Peticijos

Dokumentai

Apsilankykite Europos Parlamento interneto svetainėje:
<http://www.europarl.europa.eu/studies>

FOTOGRAFIŲ AUTORYSĖS PRIPAŽINIMAS:
iStock International Inc.

